

"צופים גרעין צבר" – תכנית לחיילים עולים בודדים

כללי

צופים גרעין צבר הינה תוכנית ייחודית של תנועת הצופים, אשר החלה את דרכה בשנת 1991, ונתמכת בעיקר על-ידי משרד העלייה והקליטה, חברת מסע והסוכנות היהודית. חברי הגרעין הם צעירים וצעירות יהודים ובני ישראלים בני 18 עד 23 השוהים בחו"ל ובחרים לחזור לעבור לחיות בארץ, במטרה לשרת שירות מלא בצה"ל ולהשתלב בחברה הישראלית כאזרחי מדינת ישראל.

התוכנית היא בראש ובראשונה תוכנית עלייה קבוצתית לצעירים הרוצים לעלות עם קבוצת צעירים בני גילם תוך התנדבות לגיוס משמעותי לצבא כחיילים בודדים. השילוב בין התוכנית הרב שלבית, המתחילה עוד בארץ המוצא, דרך התוכנית החינוכית בפרק הקליטה ועד לשירות משמעותי בליווי הצוות המקצועי של הגרעין, מהווה תוכנית עלייה ייחודית אשר מצליחה בעזרת החוויה הצבאית לייצר חיבור אמיתי לחברה הישראלית ובו בזמן להוות בית חם עם אנשים דומים לחניך ומבינים את חווית העלייה.

שיווק והכנה במדינת המקור

תהליך שיווק והכנת הגרעינים בתפוצות הינו תהליך ארוך ומורכב ביותר לאור השונות של המועמדים, פיזורם הגיאוגרפי ומורכבות הפעילות מחוץ לישראל. כל מועמד עובר סדרה של שלושה עד חמישה סמינרי הכנה שמטרתם העיקרית היא בירור עצמי של מניעיו והכנה מנטאלית של הבודד והקבוצה. ניהול תהליך ההכנה, לרבות כתיבת הפעולות, מיפוי וניטור מספרי החניכים בכל גרעין, העברת הנתונים לצה"ל ובעיקר סנכרון בין כל העוסקים המלאכה הציונית נעשה מישראל ועל העברת תהליך ההכנה והשיווק בשטח מופקדים עובדי ושליחי תנועת הצופים בתפוצות.

שיווק התוכנית מנצל את הפריסה הייחודית של אנשי חינוך ישראלים בוגרי צבא שיש לתנועת הצופים בעולם. הוא מושתת על צוותים החושפים את התוכנית מול קהלי יעד רחבים. מענה טלפוני, אינטרנטי ופרונטלי בעשרות ערים מסביב לעולם. זירת שיווק חשובה נוספת היא הזירה המקוונת, על אף שאנו זהירים מאד מלפרסם גיוס לצה"ל, אנו מוצאים שיותר ויותר חניכים נעזרים באינטרנט כדי למצוא את התוכנית ועלינו לייצר נוכחות משמעותית ברשתות החברתיות ובאינטרנט בכלל. לבסוף, מארג של שיתופי פעולה עם תנועות נוער, בתי ספר יהודיים, מארגני מסע, רבנים ומנהיגי קהילה, בוגרי גרעין והורים הינו הגורם המרכזי המביא את המועמדים שלנו אל התוכנית וגם השנה בכוננתנו להרחיב ולחזק אותו.

סמינרי הכנה ותהליך מקדים לעלייה

סמינרי ההכנה מועברים ב- 8 מוקדי הכנה בעולם. בכל מוקד קיימים אנשי צוות (שליחים ושכירים מקומיים) אשר אחראיים על שיווק התוכנית באזור גיאוגרפי מוגדר, הפקת והובלת סמינרי ההכנה וגיבוש הגרעינים, ותהליכי הסינון והבירוקרטיה לקראת העלייה.

מוקדי ההכנה שיופעלו השנה בעולם- ניו יורק, שיקגו, מיאמי, לוס אנג'לס, סן פרנסיסקו, טורונטו, לונדון וסידני. ברחבי העולם מופעלים 31 שבטי צופים ישראלים בגאוגרפיות השונות שמהווים בסיס לרשת קשרים ושיתופי פעולה אותם מטפח צוות המוקד. כחלק מתפקידי השליחים והצוות המקומי ברחבי העולם, נוסעים אנשי הצוות לערים שונות למפגשי חשיפה מול קהלים רחבים כמו גם למפגשים עם אנשי מפתח שפועלים ישירות עם קהל היעד ויכולים לעודד את הצעירים להצטרף לתוכנית.

בנוסף מופעלים בארה"ב שני מוקדים על אזוריים – האחד מוקדש לעבודה עם הקהילה האורתודוקסית בכל רחבי יבשת צפ"א, להם צרכים ייחודיים בתהליך ההכנה ובזמן התוכנית בארץ. הקהל השני הוא קהל המכונה "הסטודנטים" ופונה לחניכים שנמצאים לקראת סיום לימודי תואר ראשון. גם חניכים אלה צרכים התאמות משלהם לתוכנית החינוכית.

בנוסף לשיווק התוכנית ולניהול סמינרי הכנה חינוכיים ברמה מקצועית גבוהה, נדרשים צוותי האזורים ללוות אישית כל אחד ואחת מהמועמדים הצעירים בתהליך ההצטרפות לתוכנית ולקראת העלייה. כל רכז הכנה ישוחח על בסיס שבועי עם כל אחד מהחניכים שלו ויתן לו תמיכה נפשית ומוראלית לקראת המעבר המתגבר וגם ילווה אותו בהגשת עשרות מסמכים שיעזרו לו להשתלב טוב יותר בפרק הקליטה ובהמשך בצה"ל ובעבודה מול גורמי העלייה (סוכנות יהודית, נפש ונפש וכו').

תהליך ההכנה לפני קליטת החניכים בישראל:

תהליך ההכנה לקליטה בישראל מורכב מארבעה נושאים עיקריים:

1. **תהליך הכנה** ועבודה שוטפת למול הגורמים הצבאיים, הטומן בחובו גם הכנות למול סגל המש"קיות בקיבוצים וגם היערכות לוגיסטית כוללת לקראת שיבוצם וגיוסם של חברי הגרעין.
2. הפעלת תוכנית "אולפן מקדים" ל-100 מתוך חניכי הקיץ שמאותרים כבעלי רמת עברית נמוכה. התוכנית שתאריך כחודש וחצי, תכלול אולפן אינטנסיבי ותתקיים בכפר גרעין צבר רעננה.
3. **רתימת קיבוצים וישובים קולטים**. בכל שנה אנו מתקשים לגייס קיבוצים וישובים קולטים העומדים בסטנדרטי הקליטה של גרעין צבר ומוכנים להתחייב לקליטה מלאה של גרעין על פי דרישות התוכנית. בבואנו לבחור ישובים קולטים אנו מתחשבים בעיקר בצוות המקומי, רמת התחזוקה של החדרים והמתקנים, אופי הקהילה הקולטת ומיקום גאוגרפי. האתגר במציאת קהילות אטרקטיביות לקליטה הוביל אותנו להקים את כפר גרעין צבר ברעננה שנותן מענה ייחודי לחלק מהגרעינים.

4. במקביל אנו פועלים ליצירת תהליך הכשרה מסודר לצוותים המקומיים שיקבלו את הגרעינים (בקיבוץ או ביישוב קולט) במסגרת זו מתקיימים כ-4 ימי עיון מלאים ובנוסף לכך סוף שבוע שלם בו הם לומדים על אוכלוסיית החניכים באופן כללי ועל החניכים באופן פרטני, מתמודדים עם האתגרים הצפויים, לומדים על התוכנית החינוכית וכל האלמנטים הכרוכים בפרק הקליטה ובפרק הצבאי.

פרק הקליטה :

פרק הקליטה בישראל כולל את התקופה מהגעתם לארץ ועד גיוסם לצה"ל של חברי הגרעין. במהלך פרק הקליטה גרים חברי הגרעין בקיבוץ הקולט/ ביישוב הקולט, מלווים ע"י צוות תוכנית הגרעין של תנועת הצופים, עוברים תוכנית חינוכית אינטנסיבית, בה משפרים את רמת העברית באופן ומתמיינים ליחידות צה"ל השונות אליהם הם מבקשים להתקבל עפ"י צורכי הצבא ונתוני האיכות שלהם.

מטרות פרק הקליטה:

1. **יצירת קבוצה מגובשת וחזקה** – חברי הגרעין עוברים פעילויות חברתיות רבות, יוצאים לטיולים בארץ, מקימים לעצמם ועדות לניהול עצמי ואף מכינים טקס הכרזת גרעין בסיום פרק הקליטה, וזאת במטרה ליצור קבוצת תמיכה חברתית חזקה, שבה חברי הגרעין יהוו תחליף משפחה האחד לשני.
2. **חיזוק הקשר בין חברי הגרעין לרכז הגרעין וליישוב הקולט** – הקשר של חברי הגרעין עם מקום מגוריו ועם רכז הגרעין הוא חשוב ביותר. לכל חבר גרעין יש משפחה מארחת, אליה הוא יכול להגיע בכל עת. בנוסף, מאורגנות פעילויות כלליות עם חברי הקיבוץ/יישוב בכלל והצעירים בפרט. בין היתר חלק מחברי הגרעין משתלבים בעבודה בקיבוץ, במטרה להתקרב לחברי הקיבוץ להרגיש חלק מחיי הקולקטיב הקיבוצי. דבר הבא לידי ביטוי במתן פתרונות תעסוקה גם ביישובים עירוניים הקולטים גרעינים.
3. **הכנה לצה"ל** אשר מתחלקת ל-3 חלקים:
 1. הכנה אדמיניסטרטיבית/בירוקרטית – בדיקות רפואיות, מיון ושיבוץ לתפקיד מתאים וקבלת מעמד של "חיילים בודדים".
 2. הכנה חינוכית – הכרות עם ההיסטוריה, המבנה, התפקידים, מערכת החוקים והסלנג בצה"ל. הכנה זאת כוללת גם שבוע גדנ"ע באחד מבסיסי צה"ל, סיורים בבסיסים שונים ויום מורשת קרב ברמת הגולן.
 3. הכנה פיזית – הצעירים מקבלים סדרה של מפגשים עם צוות מיומן ומוכשר שמעביר להם הכנה פיזית לצה"ל בהתאם ליכולות ולסרגל המאמצים הפרטי שלהם.
4. **לימוד עברית** - ללימוד העברית יש חלק חשוב מאוד בקליטה בארץ בכלל, ובצבא בפרט. בכל קיבוץ קולט מתקיים אולפן המועבר על-ידי מורה מטעם משרד החינוך. אנו שואפים לייצר אולפנים שיאפשרו יותר מרמה אחת, הן ביצירת אולפנים אזוריים כשמתאפשר והן בתהליך משותף עם משרד הקליטה אל מול משרד החינוך. בנוסף, יש עבודה פרטנית של מורות חיילות עם חברי גרעין הזקוקים לכך.
5. **הכרות עם מדינת ישראל** (היסטוריה, גיאוגרפיה, חברה ישראלית) – במהלך פרק הקליטה יוצאים חברי הגרעין למספר טיולים ברחבי הארץ – בירושלים, בתל-אביב, בצפון הארץ ובדרומה, וזאת במטרה להכיר את

ישראל מקרוב. בנוסף, חברי הגרעין עוברים פעולות רבות על ההיסטוריה והחברה בישראל, פעולות אלו מועברות על-ידי צוות הגרעין ועל-ידי מרצים חיצוניים.

הפרק הצבאי :

בפרק זה למעשה ממשיכים צוותי הצופים ורכזי הגרעינים ללוות את המשתתפים מהגרעינים וותיקים והחדשים כחיילים, נערכים מעגלי שבת בקיבוצים וביישובים, פעילות חברתית מתמשכת, ניתנים פתרונות בנושא השיבוץ, שינויי תפקיד ועזרה שוטפת. המשפחות המאמצות מגיעות בצוותא עם צוותי הצופים לטקסים החשובים ולביקורים בבסיסים וכדומה.

במהלך פרק זה כאמור ישנם כ- 3 סמינרי גרעין בשנה אשר בהם חיילי הגרעין משתחרר יחדיו ונערכת פעילות חינוכית הכוללת בין השאר טיולים ברחבי הארץ לטובת כלל המשתתפים.

במהלך הפרק הנ"ל ממשיכה להיעשות בקרה שוטפת של צוותי הצופים בקיבוצים וביישובים לטובת מעקב על השירותים הניתנים לחיילים הבודדים במקום מגורם.

צפי מספרי חניכים

אנו צופים שבתוכנית ישתתפו 320 חניכים שיתגייסו לצבא. חלוקה משוערת – 240 משתתפים מצפון אמריקה, 65 משתתפים ממערב אירופה, 15 משתתפים משאר העולם.

כח אדם להפעלת התוכנית:

כדי להפעיל את המערך בתפוצות, המאפשר שיווק, מיון, הפעלת הסמינרים והדרכתם, עבודה עם גורמים קהילתיים, הורים וכו', אנו נפעיל מערכת של עובדים בשכר מקומי ושליחים. בארה"ב יופעלו מנהל הכנה כללי ותחתיו משווקת לקהילה היהודית שאינה דוברת עברית ורכז פיתוח ועבודה מול ארגונים. בנוסף, לכל גרעין יהיה רכז במשרה חלקית ומדריך שמקבל שכר לפי סמינר. באירופה אנו שוכרים משווקת במשרה חלקית רכז גרעין ומדריך בנוסף לשליחה שמרכזת את הגרעין השני. ובאוסטרליה רק רכז בנוסף לשליח. בנוסף, בכל אזור הכנה אנו מייחסים את עובדי המטה של המשרד בכל אזור ביחס לנפח של הגרעין

בארץ אנחנו אנו שוכרים רכזים אזוריים שאחראים לעבודה הצמודה עם רכזי הקיבוצים והחיילים, בנוסף על רכזי חינוך, תוכן, תפעול ובירוקרטיה צבאית ורכז תפעול מרכז רעננה שפועלים באופן רחבי ומשרתים את הרכזים והחיילים בכלל התוכנית.

תכנון תקציבי:

כחלק מתוכנית העבודה, מוגשת הטבלה התקציבית המצורפת בסיום מסמך זה ובחלוקה להכנסות והוצאות צפויות באזורי הפעילות השונים. ביאור קצר לגבי כל סעיף יובא בהמשך.

פירוט המקורות:

גביה מחניכים: גבייה בעבור השתתפות בסמינרי ההכנה ובתוכנית בישראל.

משרד הקליטה – תמיכת המשרד בתוכנית.

משרד הביטחון – תומך בשווה ערך בפעילות החינוכית במהלך התכנית בישראל. בנוסף העברת עלות שכ"ד

והוצאות מגורים בתקופת השירות הצבאי לגרעינים שאינם בקיבוץ.

הסוכנות היהודית – תומכת בקליטה בקיבוצים וביישובים הקולטים

חברת מסע – תומכת בפעילות הקליטה בישראל במסגרת מתן מלגות פרטניות במהלך השנה הראשונה בארץ.

(עבור חלק מן המועמדים מאושרי מסע בלבד). בעבור רוב המועמדים זכאי מסע תקבל התוכנית 200 דולר, ובנוסף

– משולמים מלגות נוספות עבור חניכים שקיבלו מלגה ע"פ צורך כלכלי.

ההסתדרות הציונית – השתתפות בפעילות סמינרים ציוניים בחו"ל.

תרומות ועצמיות – כספי העמותות המשייכות המושקעים בתוכנית.

פירוט השימושים:

פרסום ושיווק – בכדי להגיע אל המתעניינים עם מידע בשיווק ישיר, אנו מפעילים מספר כלים טכנולוגיים כגון:

אתר אינטרנט, תכנת דיוור ישיר, תשלום למערכת רישום מקוונת וכן הדפסת חומרי פרסום ומידע. הפעלת מערכת

מידע והרשמה על גבי אתר האינטרנט של הגרעין. ניהול הרישום והמעקב על גבי תכנת ניהול בסיס נתונים

אינטרנטי. תקציב זה משמש גם להפקת סרטי וידאו מותאמים לאזורים ולשפות השונות המשמשים אמצעי קליט

לשיווק התוכנית.

סמינרים ותוכנית חינוכית – במהלך פרק ההכנה, בטרם הגעת חברי הגרעין לישראל מתבצעים סמינרי הכנה בני

שניים עד שלושה ימים כ"א. העלויות הנכללות בסעיף זה כוללות הרצאות, אירוח במלון או מחנה, מזון, מרצים,

משלחות לסמינרים של אנשי צבא, צוות ורכזי הגרעינים מהארץ. במהלך פרק הקליטה כולל סעיף זה את

הסמינרים והתוכנית החינוכית הניתנת מעבר לצוות הקבוע בישוב הקולט- כולל טיולים וסיורים בארץ, סמינרי

החברה הישראלית המועברים לכלל חניכי פרק הקליטה וכו'.

השכרת רכב – רכבי ליווי, פינוי ומנהלה בסמינרים ברחבי העולם. רכבי עבודה של הצוות המלווה במטה התוכנית

בארץ.

טיסות – טיסות שנרכשות להבאת חניכים לסמינרי ההכנה וכן טיסות לצורך שיווק התוכנית בקהילות מגוונות.

ביטוח – תשלומים לפוליסות ביטוח הנדרשות לכיסוי המשתתפים והעמותות כנדרש בעמותות השונות.

שירותים מקצועיים – שירותי יעוץ משפטי, ביקורת רו"ח, ביקורת פנימית, הנה"ח, חשבות שכר, תרגום, יעוץ

משפטי, ביקורת פנים וכו'. בנוסף מעת לעת אנו משתמשים בשירות ייעוץ וליווי פסיכולוגי בכל אחד מהאזורים.

תשלום לקיבוצים ולישובים הקולטים בפרק הקליטה ובמהלך השירות הצבאי – בשנה האחרונה קיבל כל ישוב קולט 59 שו ליום לכל חניך בפרק הקליטה. לאחר הבנה מדויקת יותר של מספר החניכים שיגיעו נקבע את גובה המענק היומי לו זכאי הקיבוץ. התכנון השנה הוא 60 שו ליום כפול 105 ימים בממוצע כפול 320 חניכים שאנו מעריכים שיהיו בגרעין השנה. במקרה ויהיו מספר גבוה יותר של משתתפים נוריד את התמיכה בקיבוצים בהתאמה. האתגר במציאת ישובים קולטים מחייב אותנו להמשיך ולהגדיל את התמורה הכספית הניתנת ליישובים הקולטים.

רשימת הקיבוצים הקולטים הידועים נכון למועד כתיבת התוכנית:

כיסופים, ניר יצחק, אורים, סעד, טללים, גזית, שדה אליהו, אפיקים.

שכר דירה – בעבור משרדים ושכירות מקום פעילות לצוות הגרעין בשיקגו, אזור ניו יורק, לוס אנג'לס, לונדון, אוסטרליה ומשרדי המטה בארץ, וכן עבור שכירות המשולמת לסוכנות היהודית עבור החיילים השייכים לתוכנית בכפרים העירוניים במרכזי הקליטה.

ניהול ואחזקת משרד, דואר ותקשורת – שירותי ניהול משרד המתקבלים מתנועת הצופים, אחזקת משרד, דואר, טלפונים ניידים, נייחים, אינטרנט, שיחות חו"ל, שירותי ועידה.

מלגות ומתנות – תשורות לגיוס ולחגים למשתתפי גרעין צבר במהלך התוכנית ובסיומה.

שכר עבודה – שכר של עובדים מקומיים ישראלים באזורי הפעילות בעולם והשכר של הצוות המקצועי בארץ.

מפת השליחות – עלות השליחות של שליחי הצופים הנשלחים ע"י הסוכנות היהודית. מרכיבי עלות השליחות הם לרוב – שכר, שכר דירה, ביטוח רפואי, מיסים שונים, שילוח מטען, טיסות ורכב. עבור כל שליח משויך אחוז הפעילות שמושקע בגרעין צבר מתוך כלל משימות השליחות. חלק מהשליחים רק משווקים את התוכנית ומייצרים את המודעות וקשר עם גורמים בקהילה וחלק ממש מנהלים גרעינים בתהליך ההכנה ועובדים עם החניכים הפוטנציאליים.

בלת"ם ושונות – סעיף בעל חשיבות המאפשר לנו גמישות תקציבית מסוימת בתוך תוכנית מורכבת ורב אזורית.

אלעד סנדרוביץ

מנכ"ל צופים צבר העולמי

תקציב תוכנית עבודה 07.2018 - 6.2019 באלפי ₪

מקורות	צפון אמריקה	מערב אירופה	אוסטרליה	ישראל	צבר עולמי	סה"כ
גבייה מחניכים	750	300	50	700		1,800
משרד הקליטה					4,700	4,700
משרד הביטחון תקציב דיור ואחזקה					600	600
משרד הביטחון					350	350
הסוכנות היהודית					840	840
חברת מסע					350	350
ההסתדרות הציונית / עתיד					120	120
תרומות ועצמיות	100				910	1,010
סה"כ מקורות	850	300	50	700	7,870	9,770

שימושים	צפון אמריקה	מערב אירופה	אוסטרליה	ישראל	צבר עולמי	תקציב 2018
סמינרים ותוכנית חינוכית - כולל מלון, מזון ואתרי מחנות	700	300	20	460	75	1,555
טיסות	245	18	5		35	303
תשלום לקיבוצים, מרכזים קולטים ותוכנית חינוכית					2,205	2,205
שכר דירה	120	95		400		615
שכר עבודה	1,310	210		340	750	2,610
מפת השליחות	1,335	250	180			1,765
השכרת רכב + דלק	35	10			85	130
ביטוח	50	7				57
שירותים מקצועיים	35	20	5		35	95
ניהול ואחזקת משרד, דואר ותקשורת	155	15		15	55	240
מלגות ומתנות	25	10				35
פרסום ושיווק	25	10		10	15	60
בלתיים ושונות					100	100

9,770	3,355	1,225	210	945	4,035	סה"כ שימושים
0	4,515	-525	-160	-645	-3,185	סה"כ

חשב צופים צבר העולמי

צופים צבר העולמי
 ע"ר 580516938
 בית פיליפס, לוחמי גליפולי 49
 תל אביב 67068

מנכ"ל צופים צבר העולמי